

Daina visur ir visada lydi lietuvį

Lyginant su vizualiniu, vaizduojamuoju menu, liaudies daina lietuvių gyvenime ir pasaulėjautoj užima ypatingą vietą. Lietuvių tauta turi išties turtingą medžio skulptūrą, kuri visų pirma iškiliai pasireiškia koplytstulpių ir kryžių įvairove bei gausumu. Ištobulintas taip pat audimo ir mezgimo menas, kur savita augalinių motyvų stilizacija ir gražūs spalvų deriniai yra susilaukę gero įvertinimo. <...> Ir vis dėlto <...> vaizduojamasis, vizualinis menas niekada nebuvo gausiai paplitęs lietuviuose: jis buvo ir liko pavienių užsiėmimu. Dažniausiai šie gyveno kaip keistuoliai ir po savo mirties retai palikdavo pasekėjų.

Tuo tarpu daina išties yra visuotinai paplitusi lietuvių liaudyje. Beveik nėra tokios gyvenimo srities, kuri nebūtų apipinta dainomis, nelyginant vijokliais: gimimas ir mirtis, vestuvės ir vardynos, metų šventės, šienapjūtė, rugiapjūtė, linų mynimas, naktigonė. Tylūs, ilgi žiemos vakarai, kai merginos verpia, o vyrai suka kanapines virves, – viskas pradedama daina, daina palydima ir baigiama su daina. Jau XVII a. pabaigoje buvo konstatuotas ir aprašytas natūralus lietuvių liaudies polinkis dainuoti. Ragainės pastorius Theodoras Lepneris apie tai sakė: visi lietuviai „yra kompozitoriai, savo dainoms kuriantys melodijas, nors kai kurias jie išmoksta ir iš vokiečių. Iš prigimties jie linkę dainuoti <...>.“

Taigi tikroji lietuviškos sielos objektyvacija yra daina. Lietuviai dainuoja ne dėl meno, bet kad pačia daina suteiktų savo gyvenimui būties formą. Todėl jie nedainuoja klausytojams <...>. Lietuvių liaudies daina nėra koncertinis kūrinys, kuris leistų nuošaliai ir abejingai jį klausytis; daina yra savotiškas pasibuvimas, buvimas kartu, kuriame turi dalyvauti visi esantieji. Todėl joje nėra paskirų dainininkų ar vedančiųjų, kuriems kartu dainuojantys tėra tik fonas ar palyda – kas, pavyzdžiui, dažnai yra rusų ar ukrainiečių liaudies dainose. Lietuvių liaudies daina iš esmės yra bendrijos daina. Bendras gyvenimas <...> tiksliai atsispindi ne tik <...> dainų turinyje, bet <...> ir jų atlikimo formoje.

Antanas Maceina „Liaudies daina – tautos sielos išraiška“

